

Výročí prof. Ing. Jana Pokorného, DrSc.

Dne 30. června 2008 se dožívá 80 let prof. Ing. Jan Pokorný, DrSc.. Akademická obec fakulty potravinářské a biochemické technologie přeje prof. Pokornému k tomuto významnému životnímu jubileu hodně zdraví, štěstí, tvůrčí síly a mladistvého elánu do mnoha dalších let.

prof. Karel Melzoch
děkan

K připomenutí osobnosti jubilanta připojuji přepis rozhovoru, který prof. Pokorný poskytl redakci Chemických listů:

CHL: Přicházím, abych s Tebou krátce pohovořil u příležitosti Tvého jubilea. JP: Cítím se velmi potěšen, co si přeješ vědět?

CHL: Jak ses vůbec dostal ke studiu chemie? Myslím, že v rodině nikoho nemáš. JP: Máš pravdu; matka si přála, abych studoval medicínu, otec by dal přednost matematice, že prý je poklidnější a důstojnější. To bych ovšem měl jedinou perspektivu učit na střední škole, kdežto já jsem chtěl dělat výzkum. Zvolil jsem tedy chemii, která se začala rychle rozvíjet, a dal jsem přednost organické chemii, že organických sloučenin je mnohem víc než anorganických, takže tam budou větší možnosti.

CHL: Splnilo už studium Tvá očekávání? JP: Měl jsem užší rodinné vztahy k Brnu, a dostal jsem se tam k Akademiku Veselému, u kterého jsem se mnoho naučil. Doporučil mne zaměstnání ve Výzkumném ústavě tukovém v Ústí nad Labem, kde jsme se zabývali průmyslovou hydrogenací olejů.

CHL: Odtud ses dostal rovnou na VŠCHT? JP: Máš pravdu. Nastoupil jsem po roce jako vědecký aspirant pod vedením prof. Janíčka a s pracovními podmínkami i vedením jsem byl velmi spokojen. Postupně jsem se habilitoval, získal hodnost DrSc. a v pozdějším věku jsem se stal i profesorem. Většinu času jsem se věnoval výzkumu, nejvíce v oboru tuků a jejich oxidace, v menší míře reakcím neenzymového hnědnutí a sensorické analýze potravin a kosmetických výrobků. Různých funkcí zabírajících mnoho času jsem byl zproštěn. Až teprve od r. 1990 jsem byl zvolen děkanem a to již bylo časově velmi náročné.

CHL: Jistě jsi mnoho publikoval, když jsi měl k tomu tolik možností. JP: Tehdy ovšem se nerozlišovaly články podle impakt faktorů a jiných náročných kritérií. Kolem 60 let jsem měl asi 400 publikací. Potom jsem jen každý rok několik připsal podle současných směrnic a už jsem je nepočítal. V pozdějších letech jsem trávil dost času psaním různých přehledových článků do knižních monografií a dvě dokonce vydal jako editor. Dodnes působím v redakčních radách různých domácích i mezinárodních časopisů.

CHL: Měl jsi také rozsáhlejší styky se zahraničím a jak se projevovaly? JP: Prof. Veselý mě doporučil do mezinárodní komise pro tuky při IUPAC, což mi umožnilo se každý rok dostat do ciziny na jejich schůze a získal jsem tak kontakty s významnými odborníky. Několik měsíců jsem pobyl v Budapešti, kde jsem se u prof. Jákyho naučil tehdy novou techniku chromatografie v tenké vrstvě. Dva měsíce jsem byl v Polsku na SGGW u prof. Rutkowského, se kterým od té doby udržuji přátelské styky. Naše spolupráce vyústila v mé jmenování členem sekce potravin Polské Akademie Věd. Nejvíce času – 20 měsíců – jsem pracoval na Rutgersově universitě v New Jersey u prof. Changa. Tam jsem se naučil

techniku plynové chromatografie a důležitý poznatek, že i v našich, mnohem primitivnějších podmínkách, lze dosáhnout kvalitních výsledků.

CHL: Potraviny úzce souvisejí s výživou. Zabýval ses i touto problematikou? JP: Členem Společnosti pro výživu jsem se stal již dávno, ale z iniciativy prof. Janíčka jsem přebral jeho přednášky ze Základů lidské výživy. V roce 1990 jsem se stal místopředsedou, pak předsedou této společnosti; nyní už jsem jen čestným předsedou, ale výživa mě stále zajímá. Stal jsem se také členem Čs. akademie zemědělských věd, kde se na výživu díváme z jiného pohledu.

CHL: Projevily se Tvé aktivity také nějakým jiným uznáním, třeba medailí? JP: Získal jsem postupně různé naše medaile: Ballingovu, Hanušovu, Votočkovu, Zlatou medaili české akademie zemědělských věd a různá čestná uznání. Ze zahraničních to byla Fachiniho medaile (Itálie), Oczapowského medaile (Polsko), Chvreulova medaile (Francie), Normannova medaile (Německo) a různé další méně významné medaile a čestná uznání.

CHL: Jaké máš další plány do budoucnosti? JP: Plány konkrétní zatím nemám, ale chtěl bych pracovat na VŠCHT jako dosud, abych byl jednak trochu užitečný, jednak se zabavil.

CHL: Ale předtím jistě vzácné výročí mohutně oslavíte. JP: Díky našemu přísně kalvínskému vychování žádné honosné slavnosti nechystáme, jen se sejdeme se sourozenci a dětmi, abychom si přátelsky popovídali a nezapomněli, jak kdo vypadá.

CHL: Jsem rád, že jsme si i my přátelsky pohovořili a děkuji za rozhovor. JP: Já jsem Ti také vděčen za návštěvu a za dvacet let na shledanou.

za redakci Chemických listů se ptal prof. Pavel Rauch, odpovídal čerstvý osmdesátník prof. Jan Pokorný